

श्री.जयदिप डाकरे सर

श्री.प्रविण डाकरे सर

Subscribe

इयता - सातवी (24 डिसेंबर) विषय - मराठी

Subscribe

म्हणी ओळखूया.

१३. अनाम वीरा...

- खालील वाक्ये वाचा. वाक्याच्या अर्थानुसार योग्य म्हण लिहा.
 - (१) गणपतरावांकडे जोपर्यंत प्रतिष्ठेचे पद होते, धनसंपत्ती होती, तोपर्यंत त्यांच्याकडे येणाऱ्या पैपाहुण्यांचा राबता होता. जसे ते सेवानिवृत्त झाले, तसा माणसांचा वावर कमी झाला आहे, म्हणतात ना.....
 - (२) रेहानाची कंपासपेटी हरवली, तिने ती घरभर शोधली. शेजारीपाजारीही जाऊन पाहिले; पण कंपासपेटी कोठेच नव्हती. शेवटी ती रेहानाच्याच दप्तरातच सापडली, म्हणतात ना.....
 - (३) पावसात भिजणाऱ्या कावळ्याने ठरवले, पावसाळा संपला, की घर बांधायचे. पावसाळा संपला, पण इकडे तिकडे फिरण्यात तो विसरून गेला. पुन्हा पावसाळा आला. पावसात भिजताना त्याला आठवले, की आपण घर बांधायचे ठरवले होते, म्हणतात ना.....
 - (४) फर्नांडिस खूप बुद्धिमान व प्रसंगावधानी म्हणून प्रख्यात होते. त्यांचा मुलगा फिलिप जसजसा मोठा होऊ लागला, तसतसे त्याच्यात हे गुण दिसू लागले. गावातले सगळे म्हणू लागले,.....

वाचा व लिहा.

- खालील उतारा वाचा. विरामचिन्हांचा योग्य वापर करून उतारा पुन्हा लिहा.

मुलांनो शाळेत तुम्हांला अनेक मित्र असतात तुमची काळजी घेणारे तुमचे आरोग्य जपणारे असे अनेक मित्र तुमच्या सभोवती आहेत कोण बरे आहेत हे मित्र असा प्रश्न तुम्हांला निश्चितच पडेल आपल्याला फळे फुले सावली देणारे वृक्ष आपल्याला पिण्यासाठी पाणी देणाऱ्या नद्या श्वसनासाठी ऑक्सिजन देणारी हवा आपण ज्यावर निवांतपणे राहतो अशी जमीन अर्थातच आपल्या सभोवतालचा निसर्ग हाच आपला खरा मित्र आहे

आपण समजून घेऊया.

- वाक्य म्हणजे काय ?

संपूर्ण अर्थ व्यक्त करणाऱ्या शब्दसमूहाला वाक्य म्हणतात. वाक्याचे दोन भाग असतात. ज्याच्याविषयी सांगायचे ते उद्देश्य आणि जे सांगायचे ते म्हणजे विधेय.

'त्याचा मोठा मुलगा दररोज आगगाडीने मुंबईला जातो.'

या वाक्यात मुलाविषयी सांगायचे आहे, म्हणून 'मुलगा' हे उद्देश्य, तर 'जातो' हे विधेय आहे. या वाक्यातील 'त्याचा', 'मोठा' हे शब्द उद्देश्याचा विस्तार आहेत, तर 'दररोज', 'आगगाडीने' हे शब्द विधेयाचा विस्तार आहेत.

काही छोटी वाक्ये तयार करून त्यांतील उद्देश्य, विधेय ओळखा आणि त्यांचा विस्तार करता येतो का ते पाहा.

ऑनलाईन टेस्ट

स्वाध्याय सोडवा.

कारण व्याज व मुद्दल दोन्ही माहीत नाहीत; परंतु 100 रुपये मुद्दलावर 5 वर्षांत 45 रुपये व्याज होते. म्हणून $100 + 45 = 145$ रुपये रास होते. आता मुद्दल व रास यांचे गुणोत्तर दोन प्रकारे मांडून समीकरण मिळवू.

$$\text{उन्मेशचे मुद्दल म असेल तर } \frac{m}{17400} = \frac{100}{145}$$

$$\therefore m = \frac{100 \times 17400}{145} = 12000$$

\therefore उन्मेशचे कर्ज 12000 रुपये होते.

चला, चर्चा करूया.

- सूत्र वापरून नवीन प्रकारचे समीकरण मांडून हे उदाहरण सोडवता येईल का ?

सरावसंच 41

- 1700 रुपयांचे, द.सा.द.शे. काही दराने, 2 वर्षांचे व्याज 340 रुपये येते, तर व्याजाचा दर शेअसेल.
(i) 12 % (ii) 15 % (iii) 4 % (iv) 10 %
- 3000 रुपयांचे विशिष्ट दराचे, विशिष्ट वर्षांचे व्याज 600 रुपये येते; तर 1500 रुपयांचे तितक्याच दराचे तितक्याच वर्षांचे व्याज किती रुपये येईल ?
(i) 300 रुपये (ii) 1000 रुपये (iii) 700 रुपये (iv) 500 रुपये
- जावेदने 12000 रुपये द.सा.द.शे. 9 दराने काही वर्षांसाठी बँकेत ठेवले. तो दरवर्षी व्याजाची रक्कम काढून घेई. किती वर्षांत त्याला व्याजासह एकूण 17400 रुपये मिळतील?
- * लताबेन यांनी गृहोद्द्योग सुरू करण्यासाठी बँकेतून काही रक्कम द.सा.द.शे. 10 दराने $2\frac{1}{2}$ वर्षांसाठी कर्जाऊ घेतली. त्यांनी कर्ज फेडण्यासाठी एकूण 10250 रुपये व्याज दिले, तर त्यांनी एकूण किती रक्कम कर्जाऊ घेतली होती ?
- खालील सारणीतील रिक्त्या जागा भरा.

	मुद्दल	व्याजाचा दर (द.सा.द.शे.)	मुदत (काळ)	व्याज	रास
(i)	4200	7%	3 वर्षे
(ii)	6%	4 वर्षे	1200
(iii)	8000	5%	800
(iv)	5%	6000	18000
(v)	$2\frac{1}{2}$ %	5 वर्षे	2400

- उपक्रम : * विविध बँकांना प्रत्यक्ष भेट द्या व त्यांच्या विविध खात्यांवर दिले जाणारे व्याज जाणून घ्या.
* शाळेमध्ये शिक्षकांच्या मदतीने संचयिका (बचत बँक) तयार करा. त्यात खाते उघडून आर्थिक बचत करा.

वाचा व समजून घ्या .

10 | Banks and Simple Interest

know either interest or principal. However, the interest on a principal of 100 rupees for 5 years is 45 rupees. Hence, the amount is $100+45=145$ rupees. Now we can express the ratio of principal and amount in two ways and obtain an equation.

If Unmesh’s principal is P then $\frac{P}{17400} = \frac{100}{145}$

$$\therefore P = \frac{100 \times 17400}{145} = 12000$$

\therefore The principal that Unmesh borrowed was 12000 rupees.

Let’s discuss.

- Can we solve the problem by using the formula to obtain a different kind of equation?

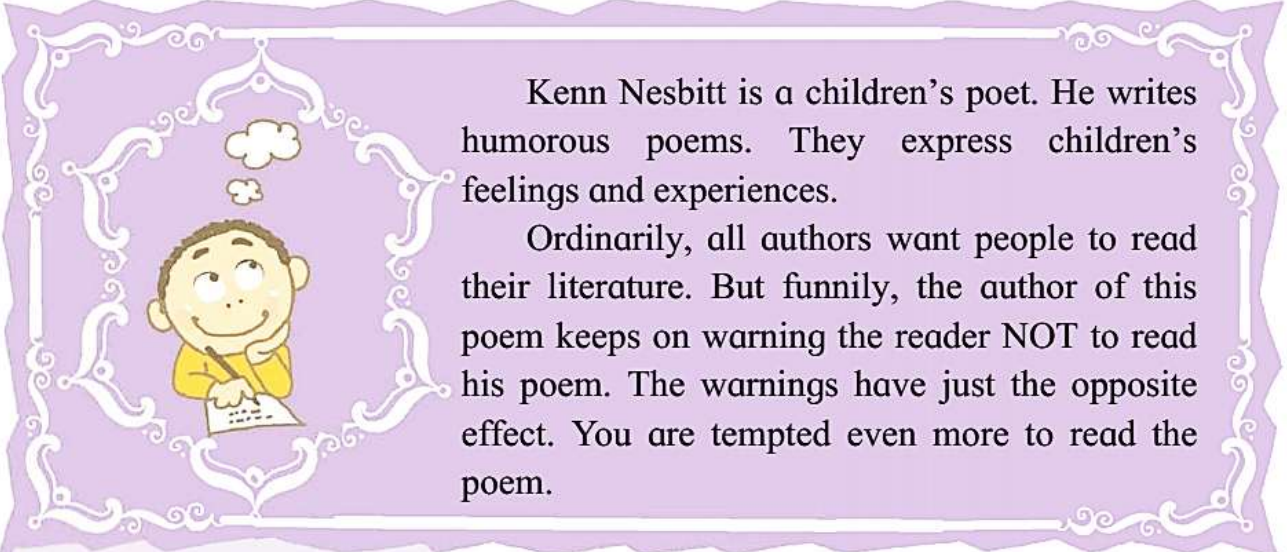
Practice Set 41

- If the interest on 1700 rupees is 340 rupees for 2 years the rate of interest must be
 (i) 12 % (ii) 15 % (iii) 4 % (iv) 10 %
- If the interest on 3000 rupees is 600 rupees at a certain rate for a certain number of years, what would the interest be on 1500 rupees under the same conditions?
 (i) 300 rupees (ii) 1000 rupees (iii) 700 rupees (iv) 500 rupees
- Javed deposited 12000 rupees at 9 p.c.p.a. in a bank for some years, and withdrew his interest every year. At the end of the period, he had received altogether 17,400 rupees. For how many years had he deposited his money?
- * Lataben borrowed some money from a bank at a rate of 10 p.c.p.a. interest for $2\frac{1}{2}$ years to start a cottage industry. If she paid 10250 rupees as total interest, how much money had she borrowed?
5. Fill in the blanks in the table.

	Principal	Rate of interest (p.c.p.a.)	Time	Interest	Amount
(i)	4200	7%	3 years
(ii)	6%	4 years	1200
(iii)	8000	5%	800
(iv)	5%	6000	18000
(v)	$2\frac{1}{2}$ %	5 years	2400

- Activity :**
- * Visit different banks and find out the rates of the interest they give for different types of accounts.
 - * With the help of your teachers, start a Savings Bank in your school and open an account in it to save up some money. **understand.**

3.4 Please don't read this poem !

Kenn Nesbitt is a children's poet. He writes humorous poems. They express children's feelings and experiences.

Ordinarily, all authors want people to read their literature. But funnily, the author of this poem keeps on warning the reader NOT to read his poem. The warnings have just the opposite effect. You are tempted even more to read the poem.

Mia : Please don't bark so loudly.
 Toto : Please don't give me instructions.

Paddy : Don't watch so much TV.

Bittu : Don't eat junk food.

Kuku : Don't use fairness creams.

- * Have you ever been told not to do certain things? Did you stop doing that immediately? Or did you continue to do same any way?

Make a list of your 'don'ts in groups of five, discuss the list and complete the following table.

List of Don'ts	Stopped doing it	Tried it / Did it anyway
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		

- * When you write something, or paint something, or make something, do you want others to see it? Discuss the reasons for your answer.

understand.

४. मूलभूत हक्क भाग-१

चला, शोधूया.

- * बालकांचे हक्क तुम्हांला माहीत असतील. त्यांचे महत्त्वाचे दोन हक्क तुम्ही सांगू शकाल का ?
- * महिलांचे हक्क, आदिवासींचे हक्क, शेतकऱ्यांचे हक्क अशा संज्ञाही आपल्याला माहीत आहेत. या हक्कांच्या संदर्भात आपणा सर्वांनाच काही प्रश्न पडले आहेत.
- * हक्कांचा उपयोग काय असतो ? ते कोणी द्यायचे असतात ?
- * हक्क काढून घेता येतात का ?
- * तसे झाल्यास त्याविरुद्ध कोठे जाऊन दाद मागायची ?

वर्तमानपत्रात अथवा अन्यत्र तुम्ही अशा स्वरूपाचे फलक पाहिले असतील. एखाद्या मोर्च्यात कशाची तरी मागणी केलेली असते व तो त्यांचा हक्क असल्याचे सांगितले जाते.

आपल्याला जन्मतःच हक्क प्राप्त होतात. जन्मलेल्या प्रत्येक बालकाला जगण्याचा हक्क असतो. त्याला उत्तम आरोग्य मिळावे म्हणून संपूर्ण समाज आणि शासन प्रयत्न करते. अन्याय, शोषण, भेदभाव, वंचितता थांपासून जर सर्व व्यक्तींना संरक्षण मिळाले तरच व्यक्ती आपल्यातील गुणांचा आणि कौशल्यांचा विकास करू शकतील. स्वतःच्या आणि संपूर्ण लोकसमूहाच्या विकासासाठी पोषक परिस्थितीची मागणी करणे, त्यासाठी आग्रह धरणे म्हणजे हक्क मागणे होय.

संविधानाने अशी पोषक परिस्थिती निर्माण करण्यासाठी भारतातील सर्व नागरिकांना समान हक्क

वाचा व प्रश्न तयार करा.

ऑनलाईन टेस्ट

७. मृदा

आकृती ७.२ मधील नकाशाचे निरीक्षण करून पुढील प्रश्नांची उत्तरे सांगा.

- कोणत्या प्रकारच्या मृदेने महाराष्ट्रातील सर्वांत जास्त भूभाग व्यापला आहे?
- जांभी मृदा कोणकोणत्या भागांत आढळते?
- महाराष्ट्रातील नदीखोऱ्यांत कोणती मृदा आढळते?
- सह्याद्री पर्वताच्या भागात असलेली मृदा कोणती?
- गाळाची मृदा कोणत्या प्रदेशात आढळते?

भौगोलिक स्पष्टीकरण

तुम्ही महाराष्ट्रातील मृदेचे प्रमुख प्रकार अभ्यासले. मृदेचा रंग, पोत, घडण प्रक्रिया, थरांची जाडी इत्यादींच्या आधारे राज्यातील मृदेचे पाच प्रमुख प्रकार करता येतात.

जाडी भरडी मृदा : विदारण क्रिया व कमी पाऊस याच्या परिणामातून हा मृदा प्रकार तयार होतो. पठाराच्या पश्चिम भागात घाट माथ्यावर ही मृदा आढळते. उदा., अजंठा, बालाघाट व महादेव डोंगर या मृदेत ह्युमसचे प्रमाण नगण्य असते.

काळी मृदा : रेगूर किंवा काळी कापसाची मृदा या नावाने देखील ही मृदा प्रसिद्ध आहे. मध्यम पावसाच्या प्रदेशात ही मृदा आढळते. नद्यांच्या खोऱ्यांमधील गाळाची मैदाने व नद्यांच्या भागात ही मृदा आढळते. दख्खन पठारावर पश्चिम भागात अति काळी तर पूर्वभागात (विदर्भ) मध्यम काळी अशा दोन प्रकारात ही मृदा आढळते. दिसायला काळी असली तरीही या मृदेत जैविक घटकांचे प्रमाण कमी असते.

जांभी मृदा : सह्याद्रीच्या पश्चिमेस कोकण किनारपट्टीत व पूर्व विदर्भात या मृदेचा विस्तार आढळतो. अति पावसाच्या प्रदेशात खडकांचे झालेले विदारण मोठ्या प्रमाणात वाहून जाते. त्यामुळे मूळ खडक उघडा पडतो. खडकातील लोहाचे वातावरणातील प्राणवायूशी संयोग घडून रासायनिक क्रिया घडते. त्यातून ही मृदा निर्माण होते. या मृदेचा रंग तांबडा असतो.

किनारपट्टीवरील गाळाची मृदा : कोकणातील बहुतांश नद्या लांबीला कमी परंतु अतिवेगाने वाहतात. त्यामुळे त्यांनी वाहून आणलेला गाळ नदीच्या मुखाशी साचतो.

पश्चिम किनाऱ्यावर नद्यांच्या मुखाशी ही मृदा निर्माण झाली आहे. उदा., धरमतर, पनवेल इत्यादी परिसर.

पिवळसर तपकिरी मृदा : अतिरिक्त पावसाच्या प्रदेशात ही मृदा आढळते. ही मृदा फारशी सुपिक नसते. त्यामुळे शेतीसाठी या मृदेचा उपयोग कमी होतो. चंद्रपूर, भंडान्याचा पूर्वभाग व सह्याद्री पर्वतीय भागात ही मृदा प्रामुख्याने आढळते.

मृदा प्रकार व त्यांचे वितरण पहाता, असे लक्षात येते की राज्यातील हवामान, मूळ खडक व कालावधी यांचा प्रभाव मृदा निर्मितीवर होताना दिसतो.

करून पहा.

- ❖ मातीच्या दोन टेकड्या तयार करा.
- ❖ त्यांतील एका टेकडीवर गहू किंवा कोणतेही रोपे उगवेल असे 'बी' टाका.
- ❖ चार-पाच दिवस त्या टेकडीवर थोडे-थोडे पाणी टाका.
- ❖ रोपे उगवल्यानंतर पाच-सहा दिवसांनी दोन्ही टेकड्यांवर झारीने पाणी टाका व निरीक्षण करा. (आकृती ७.३ पहा.)

(शिक्षकांसाठी सूचना : पाठ सुरु होण्यापूर्वी किमान दहा दिवस अगोदर ही कृती सुरु करावी. रोपे पुरेशी उगवल्यावर पाठाचा हा भाग सुरु करावा.)

आकृती ७.३ : टेकडीचा प्रयोग

वाचा समजून घ्या.

12. मानवी स्नायू व पचनसंस्था

थोडे आठवा.

स्नायुसंस्था (Muscular system)

करून पहा.

1. इंद्रियसंस्था म्हणजे काय ?
2. शरीरातील हाडे एकमेकांना कशी जोडलेली असतात ?

तुमच्या हाताच्या पंजाची मूठ घट्ट आवळून हात कोपरात दुमडा. दुसऱ्या हाताच्या बोटांनी दंड चाचपून पहा. काय लक्षात आले ?

दंडाचा भाग तुम्हांला टणक जाणवला का ? हा मांसल भाग म्हणजे स्नायू होय. शरीराच्या विविध हालचाली करताना स्नायू आकुंचन व शिथिल पावतात. शरीराला विशिष्ट प्रकारची ठेवण स्नायूंमुळे प्राप्त होते.

स्नायू (Muscle) म्हणजे गरजेनुसार आकुंचन-शिथिलीकरण होऊ शकणाऱ्या असंख्य तंतूंचा गट.

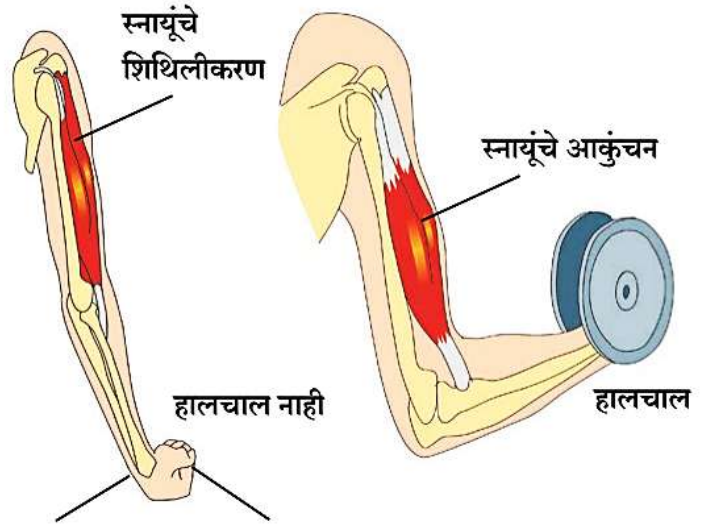

सांगा पाहू !

स्नायू आणि हाडे यांत कोणता परस्पर संबंध आहे ?

स्नायू हाडांना स्नायुबंधांनी (Tendon) घट्ट जोडलेला असतो. स्नायू आकुंचन पावला, की सांध्यापाशी हालचाल होऊन हाडे एकमेकांच्या जवळ येतात किंवा लांब जातात.

पापणी लवण्याच्या लहान क्रियेपासून ते कुऱ्हाडीने लाकडे फोडण्याच्या ताकदीच्या हालचालींपर्यंत शरीराच्या सर्व क्रिया स्नायूंमुळेच घडतात. बोलणे, हसणे, चालणे, उडी मारणे, एखादी वस्तू फेकणे अशा विविध हालचालींसाठी आपण स्नायूंचा वापर करत असतो.

12.1 स्नायूंचे आकुंचन

स्नायू हे शरीराच्या सर्व भागांत असतात. माणसाच्या शरीराच्या वाढीबरोबरच स्नायूंचीही वाढ होत असते.

जरा डोके चालवा.

आपल्या शरीरातील फक्त स्नायूंपासूनच तयार झालेले अवयव कोणते आहेत ?

स्वाध्याय सोडवा.

12. The Muscular System and Digestive System in Human Beings

Let's recall.

1. What is meant by 'organ system'?
2. How are the bones in our body joined to each other?

Muscular system

Try this.

Close your fist tightly and bend your arm at the elbow. Now feel the upper part of this arm with the fingers of your other hand. What did you experience?

Did you feel the hardness in the upper arm ? This fleshy part consists of muscle. Muscles contract and relax as different parts of our body move. Muscles give our body a specific shape and posture.

Muscles are bundles of fibres that can contract and relax as required.

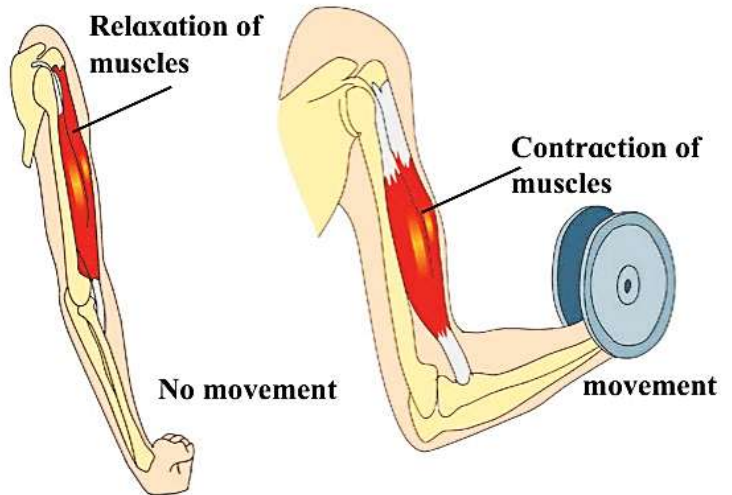

Can you tell ?

What is the mutual relationship between muscles and bones?

Muscles are firmly attached to bones by means of tendons. When muscles contract, there is movement at the joint and the bones move either nearer to or away from each other.

The action of muscles is necessary for all kinds of movements – from the small movements of eyelids to those that demand great strength as when chopping wood with an axe. We use muscles for various movements like talking, laughing, walking, jumping, throwing, etc.

12.1 Contraction of muscles

Use your brain power!

Which parts of our body are made up only of muscles?

understand.

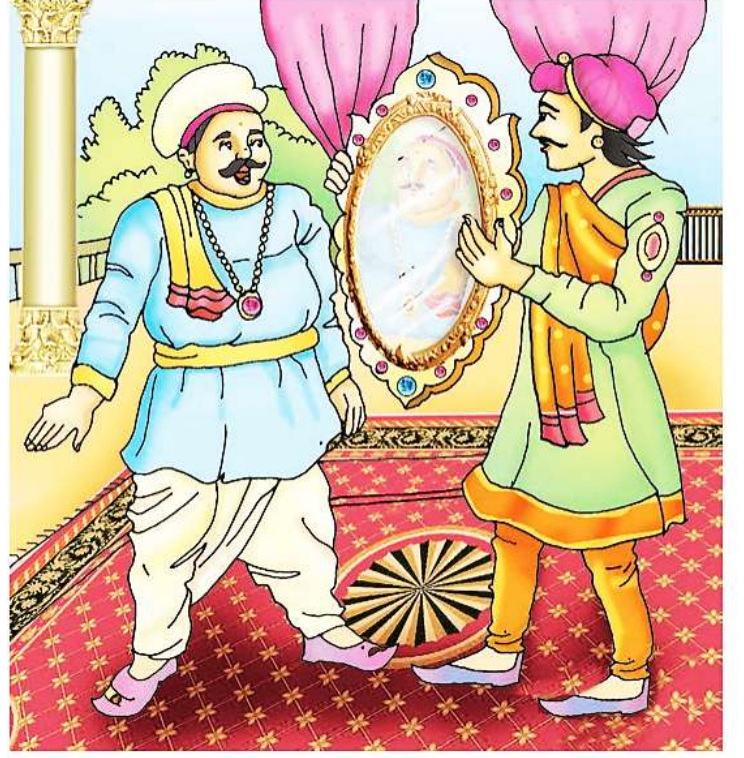
तीन दिन बाद चित्रकार दरबार में आया और सेठ के सामने दर्पण रखकर बोला-“सेठ जी आपका चित्र तैयार है ।” सेठ अपना प्रतिबिंब देखकर बोला, “परंतु यह तो दर्पण है ।”

“नहीं, यही तो असली चित्र है ।”

बीरबल ने पूछा-“सेठ जी, यह तो तुम्हारा ही रूप है, है या नहीं ?”

सेठ बोला-“जी हाँ ।”

सेठ अपनी चालाकी पकड़े जाने पर बहुत लज्जित हुआ उसने चित्रकार को उसका मेहनताना दे दिया । चित्रकार सभी को धन्यवाद देकर चला

गया । बीरबल के न्याय से बादशाह अकबर बहुत खुश हुए । बादशाह अकबर की प्रत्येक समस्या का समाधान बीरबल अपनी बुद्धिमानी से फटाफट कर देते थे । यहाँ भी बीरबल ने दूध का दूध और पानी का पानी कर दिखाया था ।

नए शब्द समझो ।

इयत्ता सातवी - मराठी

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

ऑनलाईन टेस्ट अपडेट होत आहेत.

11. बाली बेट

[Click Here](#)

12. सलाम नमस्ते

[Click Here](#)

13. अनामवीरा

[Click Here](#)

14. कवितेची ओळख

[Click Here](#)

इयत्ता सातवी - इतिहास

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

7. स्वराज्याचा कारभार

[Click Here](#)

8. आदर्श राज्यकर्ता

[Click Here](#)

9. मराठ्यांचा स्वातंत्र्यसंग्राम

[Click Here](#)

इयत्ता सातवी - नागरिकशास्त्र

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

4. मुलभूत हक्क भाग 1

लवकरच

इतर टेस्ट लवकरच अपडेट होतील.